

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI

**COVID-19
SALGIN YÖNETİMİ VE
ÇALIŞMA REHBERİ**

Bilimsel Danışma Kurulu Çalışması

30 Mayıs 2020

5. BÜFE, KANTİN VE BAYİLERDE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

İş yerinin görünür bir yerine COVID-19 önlemleri ile ilgili bilgilendirme afişleri (el yıkama, maske kullanımı, sosyal mesafe ve iş yeri içinde uyulması gereken kurallar) asılmalıdır. İş yeri girişinde, içinde ve ödeme noktası yakınında uygun yerlerde el antiseptiği bulundurulmalıdır.

5.1. İş Yerine Yönelik Önlemler

- » Maskesiz ve maskeyi uygun şekilde kullanmayan (burun ve ağız kapalı şekilde) kullanmayan müşteriler içeri alınmamalıdır.
- » Çalışan ve müşteri dahil 4 metrekareye 1 kişi olacak şekilde içeriye çalışan/müşteri alınmalıdır. Bu kurala göre iş yeri kapasite bilgisi kapıya asılmalıdır.
- » Sosyal mesafe kurallarına (en az 1 metre, 3-4 adım) uyulmalı, sıra beklenmesi gereken her yerde (iç ve dış alanlar) bekleme mesafeleri yer işaretleriyle belirlenmelidir.
- » İçeride kalabalık oluşmasını engellemek için, dış kapıya içeriye girilmesini engelleyecek basit bir uyarıcı/engelleyici koyulmalıdır. Renkli kordon ya da şerit veya plastik duba gibi bir blokaj materyali bu amaç ile kullanılabilir.
- » Sıra bekleyen müşteriler iş yeri dışında sosyal mesafe kurallarına göre belirlenmiş işaretlerde beklemelidir.
- » Bu iş yerlerindeki yeme içme alanlarının kullanımı restoran, lokanta ve kafelerle birlikte açılmalıdır. Bu alanlarda "Restoran, lokanta ve kafeler" için yayınlanacak kurallar uygulanmalıdır.
- » Bahis bayilerinde bahis doldurma işlemi dış mekanda yapılmalı, ortak kullanım amacı ile kalem, broşür vb. materyal bulundurulmamalıdır.
- » Açık ürünlerin paketlenerek satılması, müşterilerin bu ürünlere dokunmasının engellenmesi, mümkünse raflardaki ürünlerin çalışan personel tarafından müşteriye verilmesi sağlanmalıdır.
- » Kasa önünde müşteri bekleme yerleri arasında (en az 1 metre) olacak şekilde yer işaretlemesi yapılmalıdır.
- » Müşterilerin temassız ödeme yapması teşvik edilmelidir.
- » Personeli korumak için tezgâhlar/personel ve müşteri alanı arasına geçici bir ayırıcı veya pencere yerleştirilmelidir.

5.2. Müşterilere Yönelik Önlemler

- » İş yeri girişindeki asılı afişte belirtilen kurallara uyulmalıdır.
- » Müşterilerin maskeli olarak iş yerine girmesi sağlanmalı ve içeride maske çıkartılmamalıdır. Bu tip iş yerleri ve genel olarak toplum içinde kuralına uygun olarak basit bez maske takılması yeterlidir.
- » Diğer müşteriler ve çalışanlar ile aradaki sosyal mesafe (en az 1 metre, 3-4 adım) korunmalıdır.
- » Mecbur kalınmadıkça yüzeylere dokunulmamalıdır.
- » Sık dokunulan yüzeylere dokunulması durumunda, el antiseptiği kullanılmalıdır.

5.3. Personeli Korumaya Yönelik Önlemler

- » Ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı gibi belirtileri olan personel çalıştırılmamalıdır.
- » Personel çalışırken ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı gibi belirtiler geliştirse, tıbbi maske takılı olarak sağlık kuruluşlarına yönlendirilmelidir.
- » Çalışan personelin tümü kuralına uygun maske takmalı, maske nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştirilmelidir. Yeni maske takılırken ve sonrasında el antiseptiği kullanılmalıdır.
- » Müşteri ile aradaki sosyal mesafe (en az 1 metre, 3-4 adım) korunmalıdır.
- » Çalışan personelin el hijyenine dikkat etmeleri sağlanmalıdır. El hijyenini sağlamak için, eller en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalı, su ve sabunun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği / en az %70'lik alkol içeren kolonya kullanılmalıdır.
- » Personelin dinlenme alanlarında 1 metrelik sosyal mesafe korunmalı ve maske takılmasının sürdürülmesi sağlanmalıdır.
- » Yemek, su/çay/kahve molalarında maske çıkarılacağı için, kapalı alanda aynı anda birden fazla kişi olmamalıdır.

5.4. Ortam Temizliği, Dezenfeksiyonu ve Havalandırma

- » İş yeri temizliği günlük olarak yapılmalıdır. Sık kullanılan alanlar (masa ve tezgahlar gibi) daha sık temizlenmelidir.
- » Hassas yüzeylerin (telefon, bilgisayar gibi) dezenfeksiyonu %70'lik alkol ile ıslatılmış bezle silinerek yapılmalıdır.

- » İş yerinde sık dokunulan yüzeylerin (kapı kolları, telefon ahizeleri, masa yüzeyleri gibi) temizliğinin su ve deterjanla yapılması yeterlidir. Temizlik sonrası dezenfeksiyon için 1/100 sulandırılmış (5 litre suya yarım küçük çay bardağı) çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılabilir. Klor bileşikleri yüzeylerde korozyon oluşturabilir. Dayanıklı yüzeyler için kullanılması önerilen bir dezenfektandır. Tuvalet dezenfeksiyonu için 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılmalıdır.
- » Klimalar dışarıdan %100 temiz hava alacak modda çalıştırılmalı, fan hızı düşük tutulmalıdır. Klimaların bakım, temizlik ve filtre değişikliği zamanında yapılmalıdır.
- » İş yerlerinde pencereler ve kapılar açılarak doğal havalandırma sık yapılmalıdır.
- » Varsa iş yeri lavabosu müşterilere kapalı olmalıdır. İş yeri lavabosu ve tuvaleti sık aralıklarla temizlenmelidir.
- » İş yerindeki dinlenme alanları ile tuvaletinin pencereleri açık tutulmalıdır.
- » Tuvaletlerde tek kullanımlık kâğıt havlu kullanılmalı, hava ile el kurutma aletleri çalıştırılmamalıdır.

5.5. COVID-19 Kapsamında Büfelerde Alınması Gereken Önlemler

- » İş yerinin görünür bir yerine COVID-19 önlemleri ile ilgili bilgilendirme afişleri (elyıkama, maske kullanımı ve sosyal mesafe için uyulması gereken kurallar) asılmalıdır. Büfelerde müşteri ve çalışan için el antiseptiği bulundurulmalıdır.

5.5.1. İş Yerine Yönelik Önlemler

- » Büfede tıbbi/bez maske takılmalı, nemlendikçe değiştirilmelidir. Her maske değişiminden sonra el antiseptiği kullanılmalıdır.
- » Büfe önünde sosyal mesafenin (en az 1 metre, 3-4 adım) korunması için zeminde işaretleme yapılmalıdır.
- » Müşterilerin tek tek alışveriş yapmaları sağlanmalıdır.
- » Her ödeme işleminden sonra el antiseptiği kullanılmalıdır. Ödemelerde mümkünse temassız ödeme şekli teşvik edilmelidir.
- » Eldivenin doğru kullanılmaması COVID-19 bulaşma riskini artırabileceğinden büfede çalışanlar eldiven kullanmamalıdır. El hijyenine dikkat edilmesi yeterli olacaktır.

- » Büfenin temizliği günlük olarak yapılmalı, sık kullanılan alanlar (masa ve tezgahlar gibi) daha sık temizlenmelidir.
- » Büfede pencereler ve kapılar açılarak doğal havalandırma sık yapılmalıdır.
- » Hassas yüzeylerin (telefon, bilgisayar gibi) dezenfeksiyonu %70'lik alkol ile ıslatılmış bezle silinerek yapılmalıdır.
- » Büfeye misafir alınmamalıdır.

5.5.2. Müşterilere Yönelik Önlemler

- » Büfe önündeki asılı COVID-19 ile ilgili afişte belirtilen kurallara uyulmalıdır.
- » Tıbbi/bez maske takılmalıdır.
- » Diğer müşteriler ve çalışanlar ile aradaki sosyal mesafe (en az 1 metre, 3-4 adım) korunmalıdır.
- » Mecbur kalmadıkça yüzeylere dokunulmamalı, dokunulması durumunda el antiseptiği kullanılmalıdır.